

Račun pri poštnem ček. uradu štev. 13.633.

Madrid, 21. julija. Kralj Alfonz se je vrnil s potovanja po Angleškem. Na kraljevem dvoru so ga pričakovali vsi ministri. Čeraj popoldne je imela vlada sejo, na kateri je minister zunanjih poslov podal poročilo o internacion. situaciji. Sprejet je bil sklep, da Španija odločno vztraja na svoji zahtevi, da se ji da permanentno mesto v svetu Lige narodov. Ako skupina Lige narodov ne sprejme tega predloga, bo izvajala Španija skrajne konkvence.

E. S.:

Zakaj tako?

Veliki župan mariborske oblasti je pod S. br. 1866/7 z dne 3. julija 1926 dostavil okrožnemu zdravniku dr. Kamilo Marocutti-ju v St. Ilju v Slov. goricah sledeče: Gospod minister za narodno zdravje je z odlokom z dne 16. junija 1926 Z. br. 19310 odredil Vaš odpust iz državne službe.

Skladno členu 135. zakona o civilnih uradnikih in ostalih drž. uslužbencih Vas razrešujem z 31. julijem 1926 službenih dolžnosti ter Vam s tem dnevno ustavljam službene prejemke.

Ime, človeka, ki je dobil ta dokument, je znano danes po vsem svetu. Je to razmeroma mlad zdravnik, intelektualac velikega formata, neizprosno zagovornik pravice in Resnice, Evropejec od pet do glave, ki je v svojih številnih, po vsej Evropi znanih in priznanih publikacijah izpovedal bojazen Ramsay Mac Donaldove, namreč: Da ne bo miru v Evropi vse dotlej, dokler se vsem narodnim manjšinam ne da pravica do lastnega kulturnega življenja in uveljavljanja v okvirju, kakor si ga je postavila Evropa po veliki njeni katastrofi. Aktivni duh tega človeka, publicista in politika je bil — v naših malomeščanskih razmerah! — postavljen pred alternativo: izbirati v repotarnici starih, obrabljenih gesel, ali pa si ustvariti novo doktrino manjšinske politike. Dr. Marocutti je z njemu lastno močatostjo odklonil vsak kompromis z nacionalizmom svojih rojakov in je nepretrgoma utiral poti evropskim argumentom. Nekateri so ga oboje kot nepopoljšljivega utopista; in ti so ponajveč s slastjo študirali njegove razprave, ne da bi si jih — iz prirojenosti jim trme — tudi osvojili. Toda to ni bila nikakoli idejna kriza Marocuttijevega gibanja!

Zenevski kongres, kjer so si podali roke dr. Marocutti, dr. Villan, dr. Petek, Renth-Nicollus itd., je dokazal vso zmagovitost njegove ideologije. To mišljenje je potrdil znani bivši berlinski dopisnik »Politike«, ki se je podpisoval s tremi zvezdicami. Ta gospod je sedaj v Rimu, kar omenjam samo radi tega, da med tistimi slovenskimi krogi, ki berejo tudi srbske liste, ne bi bilo nesporazuma... Dotični dopisnik, eden najuglednejših naših dostojanstvenikov, je napisal v članku »Medjunarodna organizacija manjšin« o dr. Marocutti sledeče: »Morokutti je ubedeni pacifista i ostaje energično protivu sviju pokušaja, da se utvrdjena stanja nasilno menja. Nadalje piše: »Potrebo organizacije narodnih manjšin je izložil naš državljani dr. Marocutti iz Maribora v svoji knjigi »Evropa in narodne manjšine«. In v točki 4. svojega programa, ob koncu zelo zanimive knjige, pokazuje avtor na vse koristi take vzajemnosti. In tako prihaja ugledni dopisnik do nasled-

nega zaključka: »Verovatno je, da su saživati one konferencije manjina, koja se ovih dana obdržava u Zenevi, uzeli ove ideje Morokuttijeve za osnovu svoje akcije.« Tako je, po mišljenju uglednega dopisnika »Politike«, dr. Marocutti potom svoje aktivnosti in ideje priprave kongresa preprečil, da bi se zenevski kongres končal samo s protestom proti obstojećemu status quo — v Evropi. Večjega primera narodnega altruizma še navedeša politična zgodovina ni zabeležila.

In sedaj je dr. Marocutti dobil »nagrado«. Leta 1923. so ga »kazensko« premestili v Velike Lašče, pa so si pozneje premislili in premestitev prekličili. Sedaj pa je iz državne službe odpusten! Brez motivacije, kakor se spodobi v naši plitvi, zapiti in bominani sedanjosti. Lahko jim je pri sreči, da so pomagali odločiti osebnega prijatelja Fr. W. Foersterja. Veliki sociolog mu je pisal ob zenevskem kongresu iz Curia: »Ich habe den Bericht über Ihre Errungenschaften in alle Himmelsrichtungen den einflussreichen Politikern zugesandt und hoffe, dass er seine Wirkung überall tun wird...«

Pa najsi bo mišljenje takih mož, kakor je avtor »Politike« etike — knjige, ki jo toplo priporočam našim tudi-politikom! — kakršnokoli, za dr. Marocuttijevo politično poštenost je merodajna še tudi slovenska ocena. Publicist g. Fran Erjavce se mu je pismeno z navdušenjem stavil na razpolago; znani ljudski pisatelj g. Jeraj (Maribor) mu piše: »Vse, kar ste napisali o večno mladim silah, ki tlijo v ljudstvu (Volk) mi je govorjeno, kakor iz srca. Bog daj, da bi Vaše vzvišene ideje prave notranje ljudske kulture, človečanstva in pacifizma zmagale, da bo na razvalinah sedanjega nacionalističnega kaosa vzrastel nov občestveni red Ljubezni.«

Voditelj primorskih Slovencev dr. Jos. Vilfan pravi, da se s točkami I. do X. dr. Marocuttijevega načrta popolnoma ujema, ker je prišel do podobnih sklepov in jih je, kolikor mu je moglo, tudi že uveljavil. In mu ob sklepu zagotavlja »vso pozornost in pripravljenost na sodelovanju pri poštenem in plemenitem delu«. In koroški poslanec g. Poljanec piše: »Pozdravljam Vaš memorandum, hvaležen sem Vam za odkriti, možati nastop...«

Kaj torej počenjate? Zakaj ste storili krivico človeku, ki hoče mirnega sožitja z nami Slovenci? Političnih vzrokov za njegov odpust ni in jih ne more biti! Sedaj se razlega glas o našem nasilju po vsej Evropi. Ali nam je tega treba? Kje so krivci?

Poštenost zahteva, da se slučaj dr. Marocuttija natanko preišče in presodi, ne s stališča kruhoborstva, ampak s stališča pravice in da se da težko užaljenemu možu evropskega slovesa primerno zadoščenje.

Politične vesti.

— Spor med Radićem in dr. Nikićem. Zagrebške »Novosti« poročajo, da se število pristave dr. Nikića množijo zlasti v Bosni in v Hercegovini, kamor pojde kmalu tudi dr. Nikić sam na inšpekcijsko potovanje. — V stvari sami pa izgleda, da spor ni tako hud, da se ne bi dal poravnati na ta ali na oni način.

— Kdo je zahteval, da se dr. Nikić izključi iz HSS? Dopisniku zagrebških »Novosti« je to zadevo pojasnil posl. Vojković (HSS) tako: »Jaz, Zagorac, Rakan in Grandja smo sklenili, da bomo zahtevali od g. Radića, naj dr. Nikića izključi iz stranke. Našo tozadevno pismo zahtevo je podpisalo 32 kmečkih poslancev. Od »gospodskih« poslancev takrat sploh ni bilo nikogar v klubu. Na naše grožnje, da bomo izstopili iz kluba mi, če ne bo dr. Nikić izključen iz kluba, se je Radić udal in tako je prišlo do izključitve.« Izključili pa so ga po izjavi posl. Vojkovića v prvi vrsti zato, ker se je premalo oziral na njihove zahteve.

— Dr. Seipel — 50 letnik. Bivši avstrijski kancler dr. Seipel slavi svojo 50-letnico. Pri tej priliki je prejel nebroj čestitok od raznih državnikov, ki vsi soglasno poudarjajo njegove zasluge za finančno sanacijo Avstrije.

— Dr. Beneš je odložil svoj mandat. Dr. Beneš je dal vodstvu narodno-socialistične

stranke v vednost, da odlaga svoj mandat. O tem koraku dr. Beneša obširno razpravljajo vsi listi na Češkem. Splošno prevladuje mnenje, da je odložil svojo poslansko čast zato, da bo mogel še nadalje ostati minister za zunanje zadeve tudi v vladi, v kateri bodo imeli odločilno besedo češki in nemški agrarji, proti katerim pa bo vodila stranka, kateri pripada dr. Beneš, najhujši boj. Pričakujejo, da se bodo novi agrarni vladi pridružili tudi Hlinkovci, katerim se obetajo široke koncesije zlasti na verskem polju.

— Voditelj slovaške ljudske stranke Hlinka, ki se mudi sedaj v Ameriki, je poslal domov 4000 dolarjev. Ta znesek je nabral med ameriški Slovaki za svoj tisk.

— Mala antanta proti Bolgariji. Rumunski listi poročajo, da se bo naslednja konferenca Male antante bavila zlasti v vpadu bolgarskih komitov na rumunsko ozemlje. Verjetno je, da bo na to konferenco povabljeni tudi Grčija, ker je tudi ona ogrožena od komitskih vpadov. Konferenca bo izdelala ostro protestno noto proti komitskim vpadom iz Bolgarije in jo poslala Društvu narodov.

— Izprememba ustave na Poljskem. Poljski sejm je sprejel predlog, s katerim se vlada pooblašča, da sme izpremeniti neke točke ustave.

H. P.:

Znanstveno obratovanje in naša industrija.

Taylor je osnoval svoje znanstveno obratovanje na sledečih načelih:

1. Vsak delavec mora biti zaposlen svoji najvišji kvalifikaciji primerno.
2. Vsako delo se razdeli na posamezne faze, za katere se določijo najugodnejši pogoji.
3. Delitev in nakazovanje dela se vrši v posebnem oddelku po določenih uradnikih.
4. Nadzorstvo izvršuje deljeno, primerno številu funkcijskih mojstrov.

Taylor ne deli samo delo, temveč tudi vodstvo in nadzorstvo, tako da je delavec podrejen več mojstrom, od katerih izvršuje vsak več ali manj ozko zažrtano funkcijo. To utemeljuje z dejstvom, da je malo ljudi, ki bi ovladali pri kompliciranosti moderne industrije temeljito in zanesljivo vse posamezne faze produkcije. Cim ožja je specializacija, tem večjo izurjenost človek lahko doseže.

Na čelu obrata stojita obratni in personalni vodja. Tema dvema je podrejeno osem glavnih funkcionarjev in sicer:

1. Razdeljevalec dela določuje, kdo ima delo izvršiti, kje in do kedar, ter ima v evidenci vsa dela.
2. Informator določuje, kako se ima delo izvršiti na podlagi posebnih podatkov, katere izroči pismeno funkcijskim mojstrom.
3. Kalkulator ima v evidenci delavne dobe, izračunava stroške ter sestavlja mezdne in premijske liste.
4. Instruktor pojasnjuje naročilne listke in pazi, da se delo vrši po predpisih.

5. Nadzorovatelj orodja ima v evidenci orodje, skrbi, da je vedno v dobrem stanju in na pravem mestu.

6. Nadzorovatelj strojev nadzoruje stroje, skrbi za mazanje, pravilni tek, preizkuša nove, odstranjuje nerabne in skrbi za popravilo pokvarjenih ter za čiščenje istih.

7. Transportni mojster skrbi za dovažanje in odvažanje potrebnega materiala, orodja, izdelkov in odpadkov.

8. Časovni mojster kontrolira delavce in stroje glede predpisane delavne hitrosti.

V manjših obratih se število teh primerno reducira s kombinacijo funkcij.

Za poravnavo osebnih sporov in za odstranjenje nesporazumov je določen v večjih obratih poleg teh še poseben obratni sodnik oziroma komisija.

Vsi omenjeni funkcionarji morajo imeti splošno znanje o celokupnem obratovanju dotičnega podjetja, praktično izvežbani pa so samo v svojem omejenem delokrogu. Njih naloga je voditi in nadzorovati delavce pri delu tako, da odpade v kar največji meri vse nekoristno in zamudno ubiganje, premišljevanje, čakanje, postajanje, nesigurnost in nepotrebna pota delavcev. Delavec vrši le svoje strogo predpisane, čisto opravilo; vsa pripravljana umstvena opravila odpadejo na mojstre, pomožna opravila pa na pomožne sile.

Razmerje med številom delavcev in številom mojstrov je v starem sistemu, kjer so delavci prepuščeni skoraj samim sebi, 10:1, pri novem pa pride na tri do pet delavcev en mojster. Kratkomišeln človek bi mislil na prvi pogled, da mora biti to obratovanje jako neracionalno in drago. Temu pa ni

— Nova francosko vlado je sestavil Herriot na izrečno željo predsednika Doumerguea v jako kratkem času. Nova vlada se opira v glavnem na iste parlamentarne skupine kakor prejšnja, pa ji zato že tudi prerokujejo nagel konec. Ostre nasprotnike bo imel Herriot v francoskem senatu, čegar večina z gotovostjo računa, da pride v kratkem na krmljo Poincaré. V novi Herriotovi vladi se ne nahaja skoro noben bolj znan francoski politik izvenš Poincaréa. Zato imenujejo novo vlado »vlado povprečnosti«.

Majcen contra Železnikar

Včeraj, v torek, dne 20. t. m. ob pol 12. uri se je obravnavala pred lukajšnim deželnim sodiščem sodna razprava v zadevi tožbe, ki jo je vložil bivši tajnik SDS g. Fran Majcen proti našemu glavnemu uredniku Aleksandru Železnikarju.

Razpravi je predsedoval višji sodni svetnik Mladič, volanti so bili višji sodni svetniki Antloga, dr. Hutter in dr. Gradnik. Obtoženca je zagovarjal dr. Ravnihar, zasebnega tožitelja pa je zastopal dr. Knaflič. Pri razpravi je bil g. Majcen navzoč tik do razglasitve obtožbe.

Obtožnica.

Fran Majcen, podtajnik Mestne hranilnice ljubljanske v Ljubljani, ki ga zastopata odvelnika dr. Knapčič in dr. Knaflič, vloga proti obtožencu Aleksandru Železnikarju, uredniku »Narodnega Dnevnika« v Ljubljani, zastopanem po gg. dr. Ravniharju in dr. Smoletu, odvelnikoma v Ljubljani

obtožnica

na deželno kot tiskovno sodišče v Ljubljani, ker je toženi kot urednik in izdajatelj »Narodnega Dnevnika«, v št. 40. leto III. z dne Ljubljana, sobota, 20. II. 1926 na strani 4. v tretji koloni zdelaj v rubriki »Ljubljana« na prvem mestu objavil članek z naslovom »Mala afera«, v katerem pravi, da se v Mestni hranilnici ljubljanske pripravljala mala afera, ker hoče SDS spraviti svojega tajnika Majcena pravčasno pod streho in je Mestna hranilnica pripravno mesto za to. Majcenu hoče ustvariti mesto podtajnika in sicer za to, da bo za kontrolo, namreč politično kontrolo in sicer 1. Mestni hranilnici, 2. uradništvu in 3. vsemu poslovanju. Na ta način udari SDS dve muhi na en mah. Mestna hranilnica ji bo vzdrževala strankinega tajnika, le tega dolžnost pa bo, da napravi Mestno hranilnico uslužno stranki.

Z objavo tega članka je zagrešil obtoženec pregrešek klevete po čl. 52. zakona o tisku in predlaga obtožitelj, da se obtoženca krivim spozna tega pregreška v smislu čl. 3. zakona o tisku ter obsoji po 2. odstavku čl. 56. zakona o tisku, dalje na plačilo materialne naknade po čl. 60. zakona o tisku in na objavo sodbe v celoti na čelu lista v smislu čl. 63. zakona o tisku.

Dokaz: Št. 40 »Narodnega Dnevnika« v spisih.

Razlogi:

Toženeec v svojem odgovoru ni imenoval pisca in ga še manj dokazal, v sled česar je sam odgovoren v smislu čl. 35. zakona o tisku.

V inkriminiranem članku je obtožitelj imenoval s polnim imenom in činom ter dovolj jasno označil kot oseba proti kateri je kleveta naperjena; v inkriminiranem besedilu je z zadostno jasnostjo insinuiran v namenu, da je nastavljen pri Mestni hranilnici na mesto, katero je posebno zanj ustvarjeno in na katerem bo obtožitelj imel dolžnost izvrševati v interesu stranke politično kontrolo nad zavodom, njega poslovanjem in uradništvom in v vršenju te izvenslužbene dolžnosti, da bo obtožitelj napravil zavod uslužben stranki, zato pa bo zavod obtožitelja stranki vzdrževal. Dejanski stan klevete in insinucije v cilju klevete je torej podan. V odgovoru na tožbo je toženeec poizkusil dokaz resnice, ni pa v smislu čl. 61. zakona o tisku navedel nobene činjenice, katere naj bi izrečene klevete in insinucije potrdila.

Obtožba je torej utemeljena in je prav tako utemeljen predlog na kazensko objavo sodbe in plačilo materialne naknade.

V Ljubljani, dne 2. julija 1926.

Fran Majcen.

Zagovor dr. Ravniharja.

Dr. Ravnihar najprej prizna obtoženčev odgovor na inkriminirano besedilo.

Notica pa nima nobene žaljive tendence ali

meza in premije. Ta sistem ni toraj nič drugega kot strogo znanstveno utemeljeno, sistematično akordno delo. Da bi dobival nekdo plačo za postopanje in postajanje kot je to zelo opasno razširjeno v uradih in sploh povsod kjer ni vpeljano kake vrste akordno delo, je pri tem sistemu popolnoma izključeno, ker stoji vse delo pod večkratno strogo kontrolo.

Ker je prekorajenje s poskusi ugotovljene-ga maksimalnega delavnega efekta telesnemu organizmu škodljivo, je prekorajenje tega efekta nedopustno in zato se v to svrhu tudi ne določi nikakoli nagrada.

Kakor vsaka nova ideja tako so našli tudi Taylorovi nauki svoje nasprotnike. Še le ko so njegovi pristaši Gilbreth, Gault in drugi izdali pozornost zbujajoče spise o novih delavnih metodah so se začeli merodajni krogi zanimati za Taylorove ideje in jih uvajati v prakso. Kmalu pa se je pokazalo, kam pelje še tako izborna metoda če pride v roke ne-veščih in egoističnih ljudi. Amerikanski veščih in egoističnih ljudi. Amerikanski veščih in egoističnih ljudi. Amerikanski veščih in egoističnih ljudi.

Podjetniki, vzor zasebnih kapitalistov so se oprijeli nekaterih točk Taylorovega nauka le v svrhu zvišanja produkcije in dobička na račun delavstva. Nastal je t. zv. »amerikanski sistem«, katerega zamenjujejo nepoučeni ljudje z »taylorizmom«. Pod imenom »znanstvene obratovanja« so vpeljali najrazličnejše metode, katerih edini namen je bilo najhitrejšje in najintenzivnejše delo brez ozira na delavstvo. Delavni čas so skrajšali neznamno ali pa sploh ne. Mezde so povišali z ozirom na večjo količino v časovni enoti storjenega dela za popolnoma neodgovarjajoči znesek.

(Dalje prih.)

avto. Leta 1923 pa je bila naročena vsled nujne potrebe avtoturbinska brizgalna; leta 1925 je bil nabavljen drugi rešilni avto. V tem letu je bila v gasilnem depozu zgrajena mehanična delavnica. Letos pa je dobilo društvo svoj osebni avtomobil.

Ob priliki proslave 53letnice je bil razvit tudi društveni prapor.

Ker je imela istega dne tudi Zveza Jugoslov. gasilskih društev v Mariboru svoj kongres ter sta bili obe prireditelji takorekoč združeni, je pozval mestni župan dr. Leskovar meščanstvo, da naj razobesi zastave. Meščanstvo se je pozivu odzvalo. Ze na predvečer je bilo vse mesto v zastavah.

V nedeljo ob 9. uri se je vršila v stolni cerkvi za umrle člane-gasilce sv. maša, kateri so prisostvovali člani mariborskega gasilnega društva s komandantom Vollerjem na čelu, predsednik Jugoslov. gasilske zveze g. Barle iz Ljubljane in več zastopnikov raznih oblasti.

Po maši je bila blagoslovitev prapora, ki mu je kumovala ga. dr. Leskovarjeva. Blagoslovil je prapor mestni župnik Fr. Moravec.

Po blagoslovitvi sta imela slavnostne govore župan dr. Leskovar in predsednik Jugoslov. gasilske zveze Barle, nakar se je vršila veleposebna gasilska vaja, ki ji je prisostvovalo na tisoče gledalcev. V akcijo je stopilo vse orodje in vse akcijsko moštvo. Komandant Voller je dokazal svojo sposobnost in gasilci svojo izvežbanost. Ob 11. uri je bila slavnost končana. V kasarni gasilcev je prapor blagoslovil še evangelijski župnik g. Baron. Tu je tudi izročil g. dr. Schmiederer komandantu Vollerju spominsko tablico v podpis vseh članov.

Sport.

Amerikanski plavalec Lauffer je v Magdeburgu vnovič izdatno zboljšal svoj svetovni rekord na 200 m v hrbtnem stilu. Na Dunaju je pred kratkim preplaval to progo v 2 : 47,6, kateri čas je zboljšal kmalu na to na 2 : 45. Sedaj pa je rabil celo samo 2 : 38,8, za to daljavo res bajno kratki čas.

Najhitrejši konj v Evropi je sedaj nemški triletnik in zmagovalac v Derbyju »Ferre«, ki je v tekmi za »veliko darilo Berlina« gladko premagal vse svoje tekmece. Pretekel je progo 2400 m v senzijskem času 2 min.

30 sek., kar je rekordni uspeh, ki ni bil dosedaj še nikdar dosežen od triletnega konja niti v Angliji, niti v Nemčiji ali Franciji.

V predzadnji rundi tekme za Davison pokal je porazila Francija Švedsko 3 : 0 in pride sedaj v finale evropske cone proti Angliji.

Pri pariškem lahkoatletskem mitingu je zmagal Oger Karlovic v skoku ob palici; skočil je 3,90 m, drugi je bil Amerikaneec Dikeman s 3,80 m, tretji Amerikaneec Bontencon s 3,60 m. V skoku na daljavo je zmagal Dikeman s 7,13 m pred Püspökiem, ki je skočil 6,90 m. Disk je vrget Egri 43,21 m daleč.

Jack Delaney svetovni mojster. V Brooklynu si je priboril pred 50.000 gledalci Jack Delaney svetovno mojstrstvo v polteški teži proti dosedanjemu championu Pavlu Berlenbachu. Od 15 rund so priznali sodniki Berlenbachu samo 8. in 9. rundo, ostalih 13 rund pa so prisodili Delaneyju, ki je daleko nadkriževal svojega protivnika v hitrosti in spretnosti. Dohodki boksmatcha so znašali 400.000 dolarjev, od katerih je prejel Berlenbach 37% t. j. 148.000 dolarjev, Delaney pa 12% t. j. 50.000 dolarjev. Na prvi pogled se zdi ta razdelitev krivična, toda pomisliti moramo, da si je moral Delaney mojstrstvo šele priboriti in da Berlenbach kot poraženi mojster v bodoče ne bo mogel staviti več tako pretiranih zahtev.

Dosedanji svetovni rekord na 500 milj v 24 urah je bil potolčen. Vozarji Plessier, Garfield in Guillaume so prevozili na 40 KS-Renault-vozu 4167 km dolgo progo v 24 urah s povprečno hitrostjo 173 km na uro. Dosedanji svetovni rekord je znašal 2670 km na 24 ur oziroma 152 km povprečne hitrosti na uro.

Gospodarstvo.

LJUBLANSKA BORZA,
torek, 20. julija 1926.

Vrednote: Celjska posojilnica d. d., Celje den. 193, bl. 195, zaklj. 194.

Blago: Brzojavni drogovji (smreka, jelka, bor) zdravi, ravni, obeljeni, primerno suhi, ravno odžagani, od 8 do 12 cm, fco vag. meja 3 vag., den. 300, bl. 300, zaklj. 300; deske 24 mm, 4 m, media ca 24 cm, I., II., III. monte, komično, od 16 cm napr., fco vag.

meja 1 vad., den. 495, bl. 500, zaklj. 495; bukovci neobrobli, plohi 40 mm, od 2 m napr., I., II. monte, fco vag. meja 1 vag., den. 530, bl. 540, zaklj. 530; remeljni 35/70, 40/80, 80/80, 4 m, I., II., III. monte, fco vag. meja 2 vag., den. 500, bl. 525, zaklj. 500; pšenica, fco vag. nakl. post. 1 vag., den. 312,50, blago 320, zaklj. 315; koruza, fco vag. nakl. post. 1 vag., den. 200, bl. 200, zaklj. 200.

BORZE.

Zagreb, 20. julija. Devize: Newyork ček 56,458—56,758; London 275,05—276,25, ček 275,03—276,23, Pariz 117,68—119,68, Praga 167,45—168,45, Curih ček 1094,80—1098,80, Berlin 1349,50—1353,50, Dunaj 798,775 do 802,775, Budapešta 792—796, Milan 186,10 do 187,39.

Curih, 20. julija. Beograd 9,125, Newyork 516,50, Pariz 10,825, Praga 15,29, Milan 17,025, Berlin 122,95, Dunaj 73,0125, Bukarešta 2,375, Sofija 3,72, Budapešta 0,007275.

× Za trgovce z lesom. Neka tvrdka v Dubrovniku potrebuje 20 m³ belega jesenovega lesa, nadale 13 m³ hrastovega lesa ter 21 m³ jelovega lesa v različnih dimenzijah. Nalov dotične tvrdke s podrobno navedbo dimenzij je interesom v pisarni zbornice za trgovino, obrt in industrijo na razpolago.

To in ono.

NE POROČI SE V PUŠČAVI.

Leta 1904 je potoval francoski grof Jacques Bouly de Lesdaine kot član raziskovalne ekspedicije po neznanih krajih Tibeta in Mongolije. Pri tem je razkril, da se je nahajala med karavano, ki je potovala skozi puščavi Gobi krasna Amerikanka v moški obleki. Mladi grof se je zaljubil v avanturistično 20letno Mabil Bailey preko ušes. Zaročila sta se ter eklečila, da se bosta ob prvi priliki poročila. Ta prilika se jima je nudila, ko je prispela karavana v Katerwood. Tam se je nahajal belgijski misijonar, ki je bil pripravljen zaljubljani parček poročiti.

Sedaj pa je vložil grof na prigovarjanje svoje matere v Parizu tožbo, v kateri je zahteval, da se proglasi ta njegov v puščavi Gobi sklenjeni zakon neveljavnim. Po francoskem državljanem zakonu je veljaven zakon, ki ga sklene Francoz v inozemstvu samo, če je bil zakon sklenjen pred kakim diplo-

matskim zastopnikom Francije. Francoskega diplomatskega zastopnika pa v puščavi Gobi pač ni nobenega. Tudi ni bilo mogoče grofu ugovarjati, da je sklenil zakon mogoče po šegah, ki veljajo v Tibetu, kjer poznajo samo dva načina poroke: mož mora ženo ugrabiti ali pa kupiti. V prvem slučaju beži dekle pred svojim oboževalcem na konju, oboževalec jo zasleduje ter dvigne, ko jo vjame s sedla, in jo poveže v svoj sator. V drugem slučaju mora plačati zakonski kandidat starišem svoje izvoljenke odkupnino. Grof Lesdains ni preganjal Miss Mabel niti na konju, niti poslal njenim starišem ček. Zato je moralo sodišče njegovi tožbi ugoditi.

: Pisalni stroj — godalo. Te dni se je pojavjal na Angleškem balet pred par leti umrlega komponista Erica Satieja. Ritem današnjega časa se je izražal posebno učinkovito s tem, da je markiral taki — pisalni stroj.

: Pogreb zadnjega koreanskega cesarja. Od kar je bila proglašena Korea za japonski generalni gubernement, je živel nekdanji cesar kot princ Yi samo še navidezno življenje po milosti Japonske. Kot princ Yi je zadnji koreanski cesar tudi umrl ter bil dne 10. junija pokopan. Ob priliki tega pogreba se je razvil še enkrat ves svečani pomp kompliranega ceremonijela cesarskega pogreba, ki ga predpisuje prastara tradicija za pogreb cesarja iz dinastije, ki vlada že od 14. stoletja. Japonska vlada je dovolila pri tej priliki zelo velikodušno, da se je razvila še enkrat stara koreanska zastava. V slavnostnem pogrebnem sprevodu, ki se je pomikal iz glavnega mesta Seula proti cesarskim grobovom in v katerem je korakalo ničmanj kot 400 nosilcev, je figuriralo po stari šegi tudi osem velikanskih konj iz blaga in lepenke, ki so jih ob grobu sežgali. V prejšnjih časih so sežigali seveda, ob grobu žive jezde konje cesarja s konjskimi hlapci in drugimi služabniki cesarja vred. Sedaj se je moralo ljudstvo pač zadovoljiti s papirnati konji. Tolažilo se je z mislijo, da bodo sledili živi konji svojemu gospodu na drugi svet ter da mu bodo tam na razpolago kot bojni konji.

Najbogatejši človek na svetu star 87 let. Iz Newyorka poročajo: Rockefeller je praznoval te dni svoj 87. rojstni dan. Igral je ves dan golf.

Jack London:

Morski vrab

Prikimal je. »Nem vem, kaj je vzrok. Nikdar nisem bil bolan, kar sem živ. Nekaj se je zgodilo v mojih možganih. Rak bo ali tur ali kaj takega, nekaj, kar uničuje, napada središča mojih živcev, jih razjeda, kosce za koscem.«

»Središča gibanje tudi,« sem dejal.

»Tako bi se zdelo, in prokletstvo je, da moram ležati tukaj pri polni zavesti, zavedajoč se, da se bliža konec, pretrgajoč postopoma zvezo s svetom. Ne vidim nič, sluh in tip pojema, in če bo šlo tako naprej, bom kmalu nehal govoriti. Ves čas pa bom tukaj, živ, močan, a brez moči.«

»Če pravite, da ste tukaj, imate gotovo v mislih dušo,« sem dejal.

»Neumnost!« je odgovoril. »To se samo pravi, da so pri tem možganskem napadu višja fizična središča nedotaknjena. Lahko se spominjam, mislim, sodim. Kedar bo tega konec, grem. Nisem več živ. Duša?«

Porečljivo se je nasmejal, nato pa je položil levo uho na blazino v znamenje, da se ne želi več razgovarjati.

Z Maudo sva opravljala svoje delo pod utisom strašne usode, ki ga je bila doletela — kako strašna, sva imela doznati šele pozneje. Najine misli so bile globoke in svečane in govorila sva šepetaje.

»Odvzemite mi okove,« je rekel tisto noč, ko sva

se posvetovala glede njega. »Popolnoma varen si. Mrtvouden sem.«

Spačeno se je nasmejal in Maud je morala v svoji grozi obrniti glavo proč.

»Ali veste, da je vaš nasmeš spačen?« sem ga vprašal; vedel sem, da mu mora streei, in sem jo želel kolikor mogoče uživati.

»Potem se ne bom več smejal,« je rekel mirno.

»Mislim sem, da nekaj ni prav. Moje desno lice je že ves dan otopelo. Da, že tri dni sem čutil, da se mi nekaj prigodi. Moja desna stran mi je hotela zaspiti, včasih lakot ali roke včasih noga.«

»Moj nasmeš je torej spačen?« je vprašal kmalu na to. »Mislite si teraj, da se smejem notranje, z dušo, če vam je prav, z dušo: Mislite si, da se sedaj smejem.«

Več minut je ležal tamkaj. Človek v njem se ni izpremenil. Bil je še vedno stari, neukrotljivi, strašni Wolf Larsen, zaprt nekje v mesu, ki je bilo nekoč tako nepremagljivo in sijajno. Okovalo ga je v nečutne sponne, zaprlo njegovo dušo v temo in tišino, ga zaprlo svetlo, ki mu je bil šumno dejanje. Nič več ne bo spregel glagola delati v vseh časih in naklonih. »Biti« je bilo vse, kar mu je preostajalo — biti, brez gibanja, kakor je bil označil smrt, hoteti, a ne izvršiti želje, misliti in biti v duhu živ kot vedno, glede mesa pa mrtev, popolnoma mrtev.

A vendar se nisva mogla prilagoditi njegovemu stanju, dasi sem mu celo odvzel sponne. Najin duh se je upiral. Nama je bil poln življenja. Midva nisva ve-

dela, kaj se imava nadejati od njega, kaj bi utegnili strašnega storiti. Najine skušnje so naju potirale v tem duševnem stanju. Ko sva delala, naju je vedno mučila ta skrb.

RaEzrešil sem zadočo, katera je bila nastala vsled kratkosti škarij. S pomočjo motovila sem vzdignil spodnje konce sprednje jambore preko ograje in jo spustil nato na krov. Potem sem s pomočjo škarij dvignil glavni drog na krov. Ker je bil štirideset čevljev dolg, sva lahko dobila višino, ki je potrebna za zasuk jambore. S pomočjo drugih vrvi, ki sem jih privezal k škarijam, sem dvignil drog, da je stal skoraj pokonci, nato pa sem poljubno spustil spodnji konec na krov, kjer sem zabil velike skobe, da ni mogel zdrsniti.

Seveda je bilo treba dva dni delati, da sem izvršil to in drugo delo in šele tretji dan zjutraj sem vzdignil spodnje jambore s krova in začel obtesavati spodnji konec, da je šel v odprtino, pripravljeno zanj. Pri tem sem bil prav posebno neroden. Zagal sem, tesal les, tako da je bil navsezadnje videti, kakor da bi ga ogledala velikanska miš. Ampak šel je v odprtino.

»Pojde, vem, da pojde,« sem vzklilnil.

»Ali poznate končno dr. Jordanovo preskušnjo resnice?« je vprašala Maud.

Zmajal sem z glavo in nehal odstranjevati treske, ki so mi bile prišle za vrat.

»Ali moreva narediti, da bo delovalo? Ali moreva temu zaupati najino življenje? To je preskušnja.«

»Vaš ljubljene je,« sem rekel.

„Vinocet“

tovarna vinskega kisa,
d. z o. z., Ljubljana,
nudi

najfinejši in najokusnejši namizni kis iz vinskega kisa.

ZAHTEVAJTE PONUDBO!

Tehnično in higijenično najmodernejše urejena kisarna v Jugoslaviji.

Pisarna: Ljubljana, Dunajska cesta št. 1a, II. na stropje.

Srajce,

promenadne, bele in barvaste, fason, pentlje, samoveznice, žepne robce, nogavice v raznih barvah za gospode in dame, naramnice, toaletne — potrebnosti, svilene trakove, čipke in vezanino. . .

Nizke cene. — Velika izbira samo pri

JOSIP PETELINC-U LJUBLJANA

blizu Prešernovega spomenika ob vodi

Uprava „Narodnega Dnevnika“

prodaja

makulturni papir

kg Din 4-50.

TISKARNA „MERKUR“

SIMON GREGORČIČEVA ULICA ŠTEV. 13.

TELEFON ŠTEV. 332.

TELEFON ŠTEV. 332

Se priporoča za vse v tiskarsko stroko spadajoča dela.

Mali oglasi.

Za vsako besedo se plača 50 par, za debelo tiskano pa Din 1.—.

Mizarska delavnica

Franc Planinšek, Maribor, Minska ulica 11, izdeluje najfinejše in prosto pohištvo po zmernih cenah.

Volna in bombaž

za strojno pletenje in vsakovrstna ročna dela se dčbi v veliki izbiri in po najnižjih cenah pri Karel Prelogu, Ljubljana, Gospodarska ul. 8. — Stari trg 12.

DRVA - ČEBIN

Wolfova 1/II. - Telef. 56.

Uradnica

z večletno prakso, zmožna korespondence, knjigovodstva, strojepisja in vseh pisarniških del išče službe za takoj ali pozneje. — Ponudbe na upravo lista pod šifro »Agilna«.

Knjigovodkinja

vsestransko verzirana prevzame delo za večerne ev. tudi popoldanske ure pri nizkemu honorarju. — Ponudbe na upravo lista pod značko »Natančna«.

Krasne dekoracijske

patent-divane

v plišu

vam nudi izredno poceni

Rudolf Sever, Ljubljana, Gospodarska 6.

Vabim na ogled!

Stekleno

strešno opeko imajo stalno v zalogi Združene opekarne d. d. v Ljubljani.

Perica

proti stalni mesečni plači se išče za parno pralnico. Informacije se dobe do 24. t. m. na Miklošičevi cesti 20, soba 233, od 12. do 13. ure, kjer je tudi vložiti pismene prošnje z zahtevkom plače.

Modroce

iz najboljšega domačega in češkega platna, posteljne mreže, zložljive postelje, otomane dekoracijske patent divane in tapetniške izdelke nudi najceneje

RUDOLF RADOVAN tapetnik

Ljubljana, Krekov trg 7.